

Lex irritans. An existat lex irritans naturalis 212; — positivo jure statui potest sive ecclesiastico, sive civili 212. — Lex irritans ipso facto, et post sententiam 213. — Potest esse simul prohibens 214. — Ignorantia a lege irritante plerumque non excusat *ibid.*; — aliquando tamen *ibid.*; — item gravis metus *ibid.* Cf. **Dubium, Ecclesia, Promulgatio, Universalis** etc.

Liber, Librorum impressio. Liceatne libros alienos denuo prelo committere I, 904, — in aliam linguam vertere 905. — Libri pravi. Eos conficere 666; — iis imprimendis cooperari 663; — eos sive ephemerides publice exponere 664, — venales habere 663 *not.*, legere 182. 868; II, 924. — Eorum prohibitio II, 923, sub poena excommunicationis *ibid.* 924. — Num aliquando sine licentia legi possint I, 182. — Libri sacri. Liturgici recognitionem Episcopi prae se ferre debent II, 232; — de S. Scriptura omnino indigent approbatione Ordinarii 980. Libelli quo sensu eximantur a legibus poenalibus circa libros 923. Cf. **Bibliopola.**

Liberalitas. Notio virtutis I, 775.

Libertas, Liberum. Quotuplex distinguatur I, 5. — Esse hominem liberum probatur *ibid.* — Liberum est voluntarii affectio, ab eo non realiter distinctum 7. — Non iisdem limitibus continetur voluntarium et liberum 6. Libertas Ecclesiae. Poenae in eos, qui illam legibus, decretis violant II, 930; — qui executionem literar. Apost. impediunt 932; — qui libertati S. Officii obstant 973. — Libertas matrimonii. Poenae in eam violantes 982. — In eos, qui libertatem feminae violant quoad ingressum in monasterium 983. — Libertatis defectus ut irregularitas 1021.

Licentia. Expressa, tacita, praesumpta I, 527. — Quae lic. Superioris a paupertatis religiosae laesione excuset *ibid.*

Ligamen. Impedimentum matrimonii dirimens II, 740. — Quomodo solutio ligaminis per mortem probari debeat 741. — An cum dubio ligamine matrimonium inire *bona fide* possibile sit 844.

Litaniae Sanctorum sub gravi adjungi debent officio divino diebus rogationum et S. Marci II, 622.

Litterae. In pravis literis scribendis, deferendis juvare I, 669. — Per literas confiteri II, 271 *not.* 328; — pro absolute a reservatis recursus nunc exigitur 410. — L. Apostolicas impedire 932. 933; — falsificare 934. 971.

Liturgica praecepta pro Missa II, 209. sqq.

Locatio, Locator. Notio et regulae I, 1125. — Pretium locationis laborum 1127. — Locator de quibus damnis respondere debeat, de quibus locatarius 1126.

Lotio sacrorum linteorum et vasorum, quibus permittatur II, 237; — loci, ubi ceciderit vel stillaverit aliquid sacrae speciei, quam necessaria 142.

Ludus. Conditiones, ut ludus sit licitus I, 1139; — lege positiva illicitus 1140; in eo victor et victus, quid juris vel obligationis habeant 1140; — *aleatorius* qui sit, qua lege clericis prohibitus II, 617. — Non idem de ludo mixto valet *ibid.* Cf. **Eutrapelia.**

Lumen. Liceatne sine ullo lumine Missam celebrare II, 233. Cf. **Cereus.**

Lunula Ostensorii qualis esse debeat II, 132 *not.*

Luscus non irregularis II, 1023.

Luxuria. Notio, distinctio a delectatione sensitiva I, 861; — delectatio lux. directe voluta non admittit parvitatem materiae in homine soluto 862; — indirecte voluntariae peccaminositas pendet ex causa 862. 863. — Causae graviter, leviter, mediocriter in luxuriam influentes 864; — Remedia contra lux. II, 450.

M.

Machinatio v. Conjugicidium.

Magia v. Superstitio.

Magister. Ejus obligatio erga discipulos I, 829; — contra eos delinquens, quando malitiam specie auctam contrahat *ibid.* — quando teneatur de damnis discipulorum 1014.

Magnanimitas. Quid sit I, 704.

Magnetismus. Quo sensu et limite licitus I, 359. — Signa aperta illiciti usus 360. — Responsa S. Officii de eo 361.

Magnificentia. Qualis virtus I, 705.

Maleficium. Notio et malitia I, 351. Cf. **Superstitio.**

Malitia quid sit I, 223; — multiplex in peccato 224 sqq. — Peccata malitiae quae vocentur 221. Cf. **Peccatum.**

Mandans, Mandatum. Notio et obligatio I, 1000. 1089. — In causa damnificationis ad quid teneatur erga mandatarium 1000, erga damnificatum 1000; — revocatio mandati quando excuset 1001; — an et quando excuset ab excommunicatione II, 868. — Mandatum quomodo exstinguatur I, 1089.

Manipulus v. Paramenta.

Mansuetudo. Virtutis notio I, 718.

Manus impositio. In confirmatione quomodo necessaria II, 94. — In ordinis sacramento: diaconatu 588, presbyteratu 589. 590, episcopatu 589.

Mappa altaris. An debeat esse benedicta II, 232. — Requiritur triplex 227, non tamen omnes sub gravi *ibid.*

Maria, B. Virgo invocanda I, 345; — salutatō angelica an sub obligatione sit scienda 283. — Cur vocetur „*prudentissima*“ 693. — Ejus matrimonium virgineum cum S. Joseph II, 690. — Cf. etiam **Rosarium.**

Maritus. Possitne directe irritare vota uxoris I, 462; indirecte 458. 464; — dissipans bona communia ad quid teneatur 897. — Ejus officia erga uxorem et familiam II, 859. — Qua conditione recipere possit sacros ordines 618. 710. 712.

Martyrium. Quid efficiat et quomodo suppleat baptismum II, 57.

Massonica secta. Ejus asseclae et fautores excommunicantur II, 950 sqq. — Qui non vult obsequi mandatis confessorii, quandonam incurrat excommunicationem 950. — Liceatne eorum conventibus interesse 951; — aedes extruere I, 658; — emblemata conficere 657, signis distinctivis uti 294. — Quid in eorum matrimoniis observandum II, 696. 714. — Occulti coryphaei denunciandi 952.

Mater. Ejus obligationes erga prolem I, 784; — debeatne filium lactare *ibid.* — Cf. **Abortus, Caesarea sectio.**

Materia sacramentorum II, 10. 11; — remota et proxima 11; — debet esse certa 15; — in casu necessitatis adhiberi debet etiam dubia, at qua cautione 15. — Defectus essentialis et accidentales 12. — Ejus unio cum forma pro diversis sacramentis diversa 13. Cf. **Sacramentum et singula sacr. sub suis nominibus.**

Matrimonium. Definitio II, 678. — Est verus contractus *ibid.*; — ejus conditiones 685; — matr. in *feri* et in *facto esse* 679; matr. legitimum tantum, ratum, consummatum 678. — Ejus indissolubilitas quo sensu juris naturalis 701. — Permissio divortii in L. V. explicatur 702. — Absolute indissolubile solum matrimonium christianum consummatum 700. — M. christianum essentialiter sacramentum est 681, idque vivorum sacramentorum 682, — etiamsi id a contrahentibus non intendatur formaliter, si modo non excludatur 692; — effectus et significatio 682. — Materia et forma sacramenti in consensu exteriori declarato consistit 684; — ministri sunt ipsi contrahentes *ibid.* et 691. Conditiones appositae v. **Conditio.** Causae matrimoniales spectant ad Ecclesiam 656; — solae temporalium rerum sequelae ad forum civile pertinent *ibid.*

Matrimonium. Caerimoniae observandae 693 sqq. Alia est benedictio sollemnis, alia ritualis tantum 693; — sollemnis illa non semper danda 694, — non danda extra Missam, non tempore clauso, non in matrim. mixto 694. 695; — ad eam accipiendam fideles non obligantur 694, sed adhortandi sunt, imo postea suppleatur *ibid.* — Num possit contrahi matrim. coram ministro acatholico 696. — Mixtum matrimonium ex qua causa licitum 715; — etiam cum cautelis non est licitum sine gravi causa *ibid.*; — generatim Ecclesia illud detestatur 716. — Ejus promissio generatim non sunt vera sponsalia 667. 668. — Ecclesiae tolerantia et dispensatio non *semper* illud licitum reddit 715. — Dispensatio jure *communi* reservatur R. Pontifici 716. — Benedictio ritualis in eo aliquando permittitur 695. — Si cautiones impletae non sunt, summum sola assistentia passiva permittitur 696. — Monita alioqui necessaria aliquando dissimulanda *ibid.* — Ubi sint valida sine forma Tridentina 785 sqq.

— Ratum tantum matrim. professione sollemni religiosa dissolvitur II, 703; — dissolvi potest ex gravi causa a R. Pontifice 704 — cui comparatur matrimonium ex infidelitate conversorum post baptismum nondum consummatum 707. 709.

— Revalidatio matrimonii. Quando fieri debeat in forma Trid. 824; — renovatio occulta 823. — An requiratur cognitio nullitatis prioris consensu 825. — Revalidatio in moribundo I, 1062; II, 791. — Revalidatio in radice 828. 829; — quo sensu perseverantia consensu prioris necessaria sit 831. 832. Cf. **Civile, Clandestinitas.**

— Usus v. **Conjugale debitum.**

Matutinum. Sitne obligatio recitandi matutinum ante Missam II, 219. Cf. **Officium divinum.**

Medica ars, Medicus. Ars med. quae libet clericis interdici potest II, 613. Quae sit ipso jure interdicta *ibid.* Scientia et peritia medico necessaria I, 993. — Experimentum in homine sumere non licet *ibid.* et 995. — Num minus securo remedio contentus esse possit 83. — Alia peccata medicorum 994. — Monere debet aegrotum tempestive, ut animae suae prospiciat 993. 995. — Pauperi quando gratis succurrere debeat 993; — quid si ab eo remunerationem extorqueat 1114.

Meditatio. Possitne praescribi in sacro secessu sacerdotum I, 131. — Quae requiratur in peragenda „via crucis“ II, 559.

Mendacium I, 771; — in quo consistat ejus malitia 772; — non ex se, sed aliunde est mortalis *ibid.* — **M.** in confessione quod faciat confessionem sacrilegam? II, 313, 315; — etiam mend. leve id potest aliquando efficere 314.

Mendicantium ordines. Eorum paupertas I, 521; — mutua communicatio in privilegiis II, 655.

Mercator v. Vendere.

Mercatoria relatio chirographorum eorumque aleatoria emptio I, 1136.

Mercatura. — Missionarii eam exercentes qui excommunicentur? II, 979; — cum stipendiis Missarum interdicta, v. **Stipendia.** Cf. **Negotiatio.**

Mercenarius v. Operarius.

Meretrices. An tolerari possint I, 676 *not.* — Liceatne iis domum locare *ibid.*; — ad earum domum vehere, comitari 671.

Meritum condignum et congruum I, 257. **M.** condigni conditiones necessariae 258; — quibus modis augeatur 263; — quantopere pendeat a perfecta intentione bona 263, 264; — ejus objectum 259. — **M.** congrui conditiones et objectum 260; — ejus cum impetratione collatio 260, 264; — merito congruo addito non minuitur mer. condignum 261. — Merita Christi et Sanctorum in indulgentiis II, 531 *not.* — meritum excellentia causa canonica dispensationis matrim. II, 802.

Metus gravis et levis I, 24; — intrinsecus et extrinsecus ortus *ibid.*; — etiam gravis non excusat per se a culpa gravi 25, 26; — in lege positiva, maxime humana, aliquando excusat 25; — quando a censura II, 867.

— in contractu, juramento, voto v. **Contractus, Juramentum, Votum.**

— ut impedimentum matrimonii. Qui metus dirimat matrimonium II, 735; — non eximit ab omni obligatione eum, qui intulit 737; — cessante metu, nondum per se sanatur matrimonium 737. — In casu gravissimae necessitatis an cesset metus *impedimentum* 738, 739.

Micae S. hostiarum quae reperiantur quomodo tractandae II, 142; — in fundo ciborii *ibid.* 123, 132, v. *not.*

Miles. Militia. Quando obediendum sit a militibus in dubio de justitia belli I, 856. — An diripere possint bona privatorum 857. — Injustitia in iis diripiendis commissa, vel non commissa *ibid.* — Restitutio in bello injusto 858. — Cf. **Bellum.** — Ante pugnam excusantur ab integritate confessionis II, 329, quae postea tamen suppleri debet *ibid.* — Militiae sese subducere quale

peccatum I, 986; obligatio redeundi quae et quando *ibid.*; fraus in subductione commissa quando restituendi obligationem secum ferat, quando non 987, 988.

Minas inferenti denegari debent sacramenta II, 43.

Minister. Ministrare. Ad Missam, non licet assumere feminam II, 244. — An liceat adhibere feminam respondentem solum ex longinquo *ibid.* — Sine ullo ministro non licet celebrare nisi ex omnino gravi causa *ibid.* — facilius licet prosequi Missam inceptam, si minister recesserit *ibid.*

— In Sacramentis **M.** debet agere in persona Christi II, 20; — in statu peccati ministrare quale peccatum 34. — Obligatio ministrandi gravis fit tum ex officio suscepto, tum ex necessitate proximi 37. — A ministro indigno petere sacramentum an liceat 83; — ab excommunicato, haeretico 53, 54, 392; in matrimonio 696. Cf. **Sacramentum, et singula sub sing. nominibus.**

Minores. Quid possint in contractibus I, 1055; — an teneantur ad restituendam pecuniam, quam mutuam acceperunt ad usus peccaminosos *ibid.*; — proteguntur contra praescriptionem 924. — **Minores** quoad proclamationes matrimonii II, 674. Cf. **Filii familias.**

Minores ordines sintne sacramenta II, 581; — aetas requisita 600; — scientia 601. — Ritus et officia v. **Ordo.**

Miraculum petere quando sit tentatio Dei I, 376, 377.

Misericordia. Notio — distinguitur a liberalitate et a caritate I, 776.

Missae. Est verum sacrificium II, 164; — quo sensu relativum 165; — unum et diversum a sacrificio crucis 165. — Christus sacerdos principalis 166; — qua ratione 167. — Ejus essentia sola consecratione absolvitur, alterutra re ipsa non sufficit *ibid.*; — quatuor omnis sacrificii fines abundantissime implet 164.

— Celebratio. Obligatio celebrandi vi sacerdotii II, 191, 192; — ex stipendio 197 sqq.; — intuitu stipendii celebrare num sit simonia I, 390; II, 198; — majus stipendium exigere, an simonia sit *ibid.*; non ita, si labor extrinsecus accedat *ibid.* Cf. **Celebrare, Stipendium.**

— Defectus. In canone longe facilius grave peccatum constituunt, quam in aliis partibus II, 241. — non essentiales non facile corrigendi sunt, quando celebrans jam ulterius progressus sit 242. Cf. **Liturgica praecepta.**

Missae. Fructus eorumque applicatio. Qui respondeant Missae, ut est actio Christi: propitiatio et impetratio ex opere operato 169, 172; — ut est actio Ecclesiae: impetratio 168, 172; — ut est actio personalis sacerdotis et adstantium, est etiam meritoria 168. — Non omnes fructus infallibiliter oriuntur 171. — Specialis applicatio pro singulis plus prodest quam communis 173, 183; — specialis applicatio quomodo injungi possit I, 131; II, 194 sqq. — Fr. generalis, ministerialis, personalis 173. — An fr. infinitus 183; — divisibilis 184. Non omnibus omnes fructus applicari possunt 176. — Aliqui ex natura rei, aliqui ex Ecclesiae prohibitione excluduntur 176. — Excommunicatus vitandus a quibus fructibus absolute excludatur *ibid.* — Quo sensu possit applicari Missa pro haeretico, schismatico 177; — pro haeretico defuncto 176; — pro infidelibus 177. — Quomodo prosit defunctis 179 sqq.; — catechumenis 177. — Qualitas. Etsi obligatio est ad certam qualitatem, plerumque non gravis 239. — In aliena ecclesia qualitas Missae desumenda est praecipue ex colore illius ecclesiae; qui nisi obstat, sumatur plerumque Missa concordans cum officio celebrantis *ibid.*; — in sacellis privatis celebrans semper *suum officium* respiciat *ibid.*; — votiva **M.** debeant dici, si petitur in honorem alicujus Sancti 201.

— Tempus cf. **Aurora.** Hora ante auroram **M.** dicere quibus liceat 655. — Non licet per totum annum hora secunda post mediam noctem *ibidem.* Tempus in Missae celebratione insumendum 220. — Notabili acceleratione graviter peccari potest *ibid.*

— **M.** assistere die Dom. et fest. obligatio gravis I, 555; — integrae Missae assisti debet; quae materia gravis 559; — levis 560. — Praesentia in loco celebrationis moraliter sumpto 557, non necessario physice sumitur *ibid.* — praesentia formalis, seu cum intentione colendi Deum 558; — an impediatur confessione *ibid.* Causae excusantes: damnum mediocriter grave 563, ut distantia, infirma valetudo, damnum fortunae, pudoris 563—566. — Gravior causa requiritur, ut per totum annum Missam praetermitti liceat 567. — Non est stricta obligatio accedendi ad ecclesiam parochialem 561.

Missio. Titulus missionis ad recipiendos sacros ordines II, 603.

Missionarius. Non ex obligatione justitiae, sed ex decencia caritatis Missam

applicat pro populo II, 194; — mercaturam exercens quando incurrat excommunicationem v. **Mercatura.**

Moderamen inculpatae tutelae quid sit I, 832, 834; — si non servatur 989.

Modestia. Explicatio et opposita vitia I, 722.

Modus contractui adjectus distinguitur a conditione I, 1075; — quam pariat obligationem *ibid.* — Diversi modi: „ad certam causam“, an obliget ad eandem 1076.

Mohatra. Contractus propter usuram palliatam prohibitus I, 1123.

Monialis. Stricte et late sumpta II, 399. — Libertas earum in assumenda vita religiosa protegitur 983; — semper de dote pacisci possunt 958. — Pericula et peccata 508. — Earum confessarius specialiter approbatus esse debet 399; quae ejus dotes 506, 509; quid imprimis attendi et exigi debeat 507. — Confessarius extraordinarius exhibendus, quid in eo observandum 401. — Moniales quae intelligantur 399. — Episcopus easdem leges ad moniales latioris sensus extendere potest *ibid.* — Monialis claustrata extra claustrum legitime degens possitne a quolibet confessario absolvi 400. Cf. **Clausura.**

Monitio a confessario facienda est, si agitur de ignorantia in rebus fidei plane necessariis II, 442; — in re particulari, si speratur fructus; secus potius omittenda 445; — attamen aliquando etiam fieri debet 444. — Aliquando confessarii est declinare responsum 446.

— **Mon. compartis** in casu nullitatis matrimonii, ut hoc revalidetur II, 825—827. Cf. etiam **Correctio.**

Monopolium. Quomodo monopolio arte vel fraude inducto sive justitia sive caritas laedi possit I, 1119.

Moralis theologiae studium ab Ecclesia urgetur II, 441.

Moralitas sensu neutro in quo consistat I, 27; — sensu specifico *ibid.*; — falsi conceptus *ibid.* — Actum moralitas pendet ab objecto, circumstantiis, fine 28, 29, 30. — Moraliter bona actio ex integro debet esse bona, quo sensu 31 et 32; — moraliter mala fit ex quolibet capite *ibid.*

Moribundus. Obligatio illi assistendi II, 647. — Summa cura adhibenda 516. — Praxis augendi ejus merita 518 sqq. — Mor. testamentum spirituale 522. Cf. etiam **Benedictio papalis.**

— quo ad confessionem. Quousque absolvi possit ille, qui sacerdoti praesenti signum non dedit 510, 511. —

- An etiam homo acatholicus 511. 515. — Quomodo habeatur aliqua probabilis accusatio 512 sqq.
- Moribundus** quoad Communionem. Saepius communicare potest non jejunos II, 161; — qui sacrilege sumpsit S. C., debeat iterum communicare 145; — vomitu laborans vel tussi quomodo tractandus 146; — sensibus destitutus *ibid.* — nondum baptizatus quando baptizandus II, 48. 78.
- Mors.** Mortem sibi causare indirecte ex gravi causa licet I, 579; — causae pro circumstantiis diversae exiguntur 580. — Mortem sibi *optare* potest esse actio bona 582; — sine justa causa plerumque peccatum veniale est *ibid.*; — si cum rebellionem erga Dei voluntatem, peccatum mortale *ibid.* — Cf. **Desiderium.**
- Mortis articulus sive periculum v. Moribundus.** In eo quilibet sacerdos habet jurisdictionem II, 392. — Reservatio peccatorum et censurarum cessat 413; — qua restrictione 878.
- Mortale peccatum.** Discrimen internum a peccato veniali I, 230. — ex objecto suo, quid sit 233; — quot modis fieri possit veniale 231. — Quid requiratur ad mortale peccatum 231. — Ejus malitiae communes 224 sqq.
- Mortui v. Defuncti.**
- Motivum** impellens et movens I, 169. 1064; II, 800.
- Motus** primo-primi, secundo-primi, secundi qui vocentur I, 22. 23; — pravi num neutrali voluntate tolerari possint sine gravi culpa 22; — eorum causam ponere, quousque liceat v. **Causa.**
- Multa.** Qui damnificatorem non denuntiavit, non punivit, debeatne multam restituere, quam alioquin ille soluturus erat I, 1014 v. **Custos**; cf. **Poena.**
- Mulier.** Jure divino incapax est ordinum suscipiendorum II, 599; etiam jurisdictionis eccles. ordinariae I, 123; delegatae solo jure ecclesiastico *ibid.* — in casu fornicationis vel adulterii quomodo *cum complice* teneatur quoad sequelas I, 996. 998 sq.; — quando *sola* 997. 998 not. Cf. **Uxor.** — Cohabitatio cum mulieribus quae sit clericis interdicta, quae permessa II, 619.
- Mustum.** In musto celebrare II, 119. Consecratio valet, licebit in necessitate *ibid.*
- Mutare** opiniones probabiles liceatne I, 114. 115; — judici 808; confessario 116 sq. — Mutatio in materia et forma sacramentorum II, 11 sqq.
- Muti** quoad confessionem II, 328. 484; — non laborandum in integritate *ibid.*
- Muti** quoad indulgentias. Quomodo eas lucrari possint 542.
- Mutilare.** Se ipsum mutilare non licet I, 577; licet ad salvandam vitam *ibid.* — Irregularitas inde oriunda II, 1016.
- Mutum.** Notio contractus I, 1090. — Versatur ex se circa rem sterilem 1090. 1092; — non admittit jus fœnoris, nisi extrinsecus 1090. 1099 sqq. — An pecunia alteri tradita necessario sit objectum stricti mutui 1093 sqq. — Reconciliantur antiquae leges Ecclesiae severae cum hodierna praxi mitiore 1105 sqq.
- Mysteria** creditu necessaria I, 276 sqq.

N.

- Narrare** peccata aliena v. **Detractio.** — peccata propria sacerdoti ut amico v. **Confessio.**
- Nativitas** ut titulus acquirendi dominium pullorum animalis I, 916^a.
- Nativitas D. N.** In latina Ecclesia sacerdoti licet ter celebrare II, 210; — non tamen statim a media nocte 217. — Qui perficit Missam alterius sacerdotis deficientis non potest nisi duas alias celebrare 210. — Qui ex privilegio quotidie dicit Missam de Beata, in festo Nativitatis semel tantum celebrare potest *ibid.* — Pro *singulis* illis Missis licet stipendium accipere 212.
- Naturales filii** qui vocentur II, 1018.
- Naufragium.** In naufragio tabulam cedere amico cum propriae vitae periculo, plerumque licet I, 580. — Quomodo absolventi sint homines in naufragio II, 271. 329. — Naufragantium bona non occupanda I, 916 not. 2. 1041.
- Navarchus,** temere incitans cursum navis, peccat I, 15.
- Navigantes.** Eorum confessio a quo excipi possit II, 386.
- Necessitas** proximi diversa et diversi ordinis I, 601. — Ad quid proximi necessitas, praesertim extrema, alios obliget 602. — Extrema et quasi-extrema morali et latiore sensu quae intelligatur 936. — In ea ex rebus alienis sibi assumere quid liceat 937. — medii et praecepti quid sit II, 5; — quae sacramenta sint ita necessaria 7. 115; — qui virtutum actus I, 273. 308. 321; II, 274; — quarum veritatum fidei cognitio I, 277 sqq.; negligentia in hac re peccaminosa 569.
- Negotiatio** clericis prohibita quae intelligatur II, 611. — Non comprehendit venditionem fructuum proprii laboris 612. — Prohibitionis gravitas *ibid.* Cf. **Mercatura.** — cum bonis alienis usurpatis I, 891.

- Negotiatio** aleatoria chirographorum I, 1136.
- Negotiorum gestio.** Notio et obligationes I, 1089. — Possitne confessarius, cui conceditur res restituenda, pro negotiorum gestore domini considerari 1030.
- Neophytus.** Quo sensu censeatur irregularis II, 1020.
- Neo-presbyter.** Quod sit praeceptum celebrandi tres Missas in ordinatione injunctas II, 607. — Cf. **Ordinatio.**
- Neutraliter** se habere in motibus pravis I, 22.
- Notarius.** Ejus praecipua officia I, 824.
- Novitiatus.** Novitius. Nov. anni integri requiritur ad valorem professionis religiosae I, 503; idque plerumque in habitu ordinis *ibid.*; — interruptum de novo incipi debet *ibid.* — Decreta Pii IX. de admissione et educatione Novitiorum 504. 505. — Eorum confessio extra monasterium sine Superiorum licentia non est valida II, 397. — A quo Episcopo sint ordinandi 597.
- Numerica distinctio** peccatorum in confessione moraliter sumenda est I, 241. — N. dist. unius ejusdemque actus peccaminosi fieri debet, si diversae malitiarum species sunt, aut si plura sunt objecta 241. 243. — Restrictio *ibid.* — Alia est regula num. dist. in peccatis externis, in propositis externe peccandi, in peccatis mere internis 241. 242.
- Nundinae.** An licitae diebus festis I, 544.
- Nuntium** dare peccato liceatne I, 652. 670. — Si per N. fit promissio, donatio, quando contractus incipiat valere 1082 sqq. — Nuntius a pluribus conductus possitne a singulis plenam remunerationem accipere 825. 1051.
- Nuptiae v. Matrimonium.**

O.

- Obedientia.** Generalis notio I, 779. Pro diversitate Superioris praecipientis probabiliter non est diversa virtus *ibid.* — Praestantia, collatio cum aliis virtutibus 780. — Ejus laesio: inobedientia materialis, formalis 781. — Filiorum inobedientia *frequens*, quomodo evadat peccatum mortale 792. — Inobedientia discipulorum, alumnorum quando excusetur a gravi malitia 830.
- Obedientia religiosa.** Votum solemne et simplex quomodo distinguatur I, 534. 535. — O. intelligitur *secundum* regulas, non infra, supra, contra 534; — an extendatur ad actus heroicis 537; — ad actus internos *ib.* — Laesio obed. potest esse peccatum contra obedientiam generale vel particulare 536. — Quot malitiae inesse possint et generatim insint

539. — An S. Pontifex vi voti obedientiam exigere possit et re ipsa exigat 539. 540. — An Congregationes Cardinalium 539. — Qua forma generatim utendum sit, ut constet de obedientiae praecepto ejusque laesione 536.

Obligatio legis est aut directe aut indirecte in conscientia I, 146. 147; — gravis vel levis unde discernatur *ibid.*; diversimode in lege ecclesiastica et in lege civili 147; — exspiratne exacto tempore 154; — possitne satisfieri a nesciente aut invito 152. Cf. **Lex.**

Oblivio quae excuset a peccato I, 18. Cf. **Inadvertentia.** Peccata oblivione omisa non necessario ante S. Communionem accusanda sunt II, 325. — Quibus haec accusatio suadenda, quibus dissuadenda *ibid.* — Accusari debent in prima subsequenti confessione 326; — non accusanda solum, sed absolute donanda sunt 325.

Observantia. Quid sit et in quo nitatur I, 778. Cf. **Dulia.**

— vana v. **Superstitio.**

Obstetrices. Instruendae a parocho circa baptismum II, 644.

Occasio. Distinguitur a causa, neque causa occasionalis est causa proprie dicta I, 11. — Occasionem tantum, non causam damni esse 979, — non inducit obligationem restitutionis 979. 980. — Occasionem peccandi alteri ponere, non auferre, liceatne 638. 639. Cf. **Scandalum.** — In occasione peccandi versari quid sit, quotuplex distinguatur II, 485; — remota et proxima *ibid.* — proxima non ex solo lapsu jam secuto dicitur 485. 489. — Absolvi nequit, qui sustinet occasionem proximam liberam 486. — Quid, si occasio sit quodammodo necessaria 488.

Occidere aggressorem directe et indirecte I, 833; — innocentem occidere 839; — in bello quousque liceat 856. 857. 858. — Seipsum occidere directe nunquam licet 575. — Occisio sive injusta sive justa quando causet irregularitatem II, 1012 sqq. 1027. Cf. **Homicidium.**

Ocultus. Peccator occultus II, 38. — Impedimentum quando dicatur *ocultum* II, 820.

Occupatio modus originarius acquirendi domini I, 908; — nequit plane auferri ut titulus legitimus *ibid.* — Occ. animalium 909 sqq. Cf. **Animalia, Inventio, Thesaurus.**

Oculo dextro caecus non est irregularis II, 1023; num caecus oculo sinistro *ibid.*

Odiosa restringenda quae sint I, 112.

Odium distinguatur inimicitiae et abominacionis I, 616; — inimicitiae erga pro-

ximum semper peccatum ex genere suo mortale 616; — abominationis est aut non est pro rationibus diversis 617; — Od. inimicitiae formaliter est tristitia, sed gignit gaudium idque de inimici malis 618, atque horum malorum desideria *ibid.* — Cf. **Inimicitia**. Odium Dei gravissimum peccatum 325. 1227; — etiam ibi odium inimicitiae et abominationis distingui potest 310. 325.

Offerre. Cf. **Missa**, **Sacrificium**. Quo sensu in Missa offerat Christus II, 166; — Ecclesia, ut a Christo distincta 167; — sacerdos 167; — singuli fideles *ibid.*

Officium divinum seu Horae canonicae. Obligatio recitandi quos afficiat II, 624. 638. 639. — ad quas partes 622. — ad quam Breviarii formam 623. — Chori obligatio 624. — Materia gravis 627. — Mutatio officii an licita 626. — Ordo inter singulas horas 628. 631. — Interruptio 631. — Modus recitandi 630: cf. **Attentio**. — Mutilata pronuntiatio quando grave peccatum constituat 630. — Tempus recitandi pro singulis horis 621. 628; — tempus diversorum horologiorum 629. — Anticipatio matutini 625; — an fieri possit hora secunda pomeridiana *ibid.* — Offic. onus affixum diei 621. — Dubia recitatio ad quid supplendum obliget 627. — Excusantes causae ab officio 638. — Restitutio propter neglectum officium divinum 640 sqq. — Cui restitutio fieri possit 641; — quomodo computanda *ib.*; — cur obliget ante sententiam iudicis *ibid.*

Off. divina latiori sensu a quibus excommunicati excludantur II, 890—893. — ad quae si recipitur homo nominatim excommunicatus 965. 995.

Oleum S. Benedicendum ab Episcopo II, 570. — Admiscere licet non-benedictum in minore quantitate, idque saepius *ibid.* Cf. **Uinctio extrema**.

Omissio; Omitttere. Omitttere rem perfectiorem ejusnam moralitatis sit I, 40. — Debeatne omitti actio bona, utilis, praecepta, indifferens propter scandalum 635 sqq. Cf. **Scandalum**. — Omitttere exercitium jurisdictionis sacrae pro pecunia sitne simonia 391.

Onanismus. Cf. **Conjugale debitum**. Quando uxor hac in re peccet II, 857. 858. — Ei licet plerumque reddere debitum, ex gravi causa etiam petere 858. — Gaudium concomitans de molestiis conceptionis non secutis periculosum quidem, non tamen semper peccatum *ibid.* — Remedium facile suadendum contra onanismum 851.

Operarii. Eorum merces ex quibus determinanda sit I, 1127^a. — conventio

sistendi laborem ad augendam mercedis taxam 1119.

Opiniones. Earum electio v. **Confessarius**.

Oppressio. Mulieris, quale peccatum I, 880. Liceatne mulieri oppressae semen ejicere 849.

Opus. Opera diebus Dom. et festivis prohibita I, 544. Cf. **Labor**. — An semper ex motivo caritatis operari debeamus 258. Cf. **Meritum**.

Oratio. **Orare**. Ut petitio est necessaria ad salutem I, 340; — ejus obligatio quoties urgeat 347; — necessitas ejus in superandis tentationibus 340. 347; — efficacia infallibilis a fidelibus fide tenenda 341; — conditiones necessariae 342. — Peccator orare et impetrare potest 342; — Quid qua certitudine pro aliis orare possimus 344; — pro quibus 344, — ad quos 345. **Oratio Dominica**. Quae sit eam sciendi obligatio 283. **Orationes liturgicae**, quae in Missa dici debeant II, 240; quae omissio gravis 241 sqq. — post S. Communionis distributionem 140. — in extrema unctione dicendae 574.

Oratorium. Oratoria publica dicuntur duplici sensu I, 561; — domus religiosae publica sunt secundum quid, secundum quid privata *ibid.* — In his et similibus aedibus Episcopus potest facultatem oratorii dare II, 224. — Imo regulares habent communiter hanc facultatem ex se 223. — Episcopis ipsis pro sua commoditate amplior inest facultas 224, alicubi regularibus in casu infirmitatis 223. — Oratoria stricte privata seu domus privatae generatim non admittunt celebrationem nisi *unius* Missae I, 562; ibique soli privilegiati satisfaciunt praecepto pro diebus Dom. et festivis *ibid.*; — imo principaliora festa excluduntur *ibid.*

Ordalia. Sunt ex se Dei tentatio I, 376; — ab Ecclesia nunquam sunt approbata, quamquam a compluribus Episcopis ex pia simplicitate admissa *ibid.*

Ordo. **Ordinatio**. Sacramentum est, non tamen omnes ordines sunt sacramenta II, 581. — Materia, Forma cf. **Episcopatus**, **Presbyteratus** etc. — Ordines minores ex privilegio R. Pontificis conferri possunt a presbytero 592; an etiam subdiaconatus et diaconatus? 593; certo nequit sic conferri presbyteratus, sed a solo Episcopo 592.

— minister. Qui Episcopus licite conferat 594 sqq.

— subjectum. Conditiones requisitae 598 sqq.; — aetas 600. — scientia 601. Cf. **Vocatio**.

— tempus: commune 605; — ex privilegio, dies festivi quomodo intelli-

gantur 605. — Non licet plures ordines sacros eodem die suscipere 606. — Interstitia inter singulos ordines qua lege servanda *ibid.* — Ordinationes illegitime factae vel susceptae *suspensione* puniuntur 989.

Ordo. Votum suscipiendi ordines quomodo obstat matrimonio 722; — ejus voti obligatio et extinctio *ibid.*

Organum pulsare in templis haereticorum I, 656.

Origo. Originis titulus pro ordinatione; — non attenditur nativitas, ubi casu est facta II, 596.

Ornatus altaris cf. **Altare**, **Missa**. — muliebri quando peccaminosus et scandalosus I, 637. 643.

Ostiaratus. Ejus officium II, 584. — Materia et forma 587.

Ova. Quando eorum esus prohibitus v. **Jejunium**.

P.

Pacis bonum ut causa canonica in dispensatione matrim. II, 801.

Palla. Linea esse debet II, 229. — Ejus defectus non est certo gravis 227.

Palpo. Ejus influxus in damnum alienum I, 1008. — consulenti aequiparatur quoad restitutionem *ibid.*

Panis triticeus materia SS. Eucharistiae II, 118—121.

Paramenta sacra. Benedictio quibus competat II, 236. Color non est *gravis* praecepti, nisi accedunt circumstantiae aggravantes 230; — flavidi vel caerulei coloris prohibentur *ibid.*; — admittuntur aurea pro pluribus coloribus *ibid.* Quorum defectus sit gravis in Missa 231; — notabiliter lacera vel immunda interdicta sunt 234; — eorum execratio 235. — quando post reparationem nova benedictione indigeant *ibid.* Materia, ex qua confici debeant, debet esse non vilis 230. — cum textura vitrea non admittuntur *ibid.*

Parasceve. Missam praesantificatorum in P. reliquasque liturgicas functiones non licet more privato peragere II, 211. — Non licet Missam celebrare nisi pro necessitate Viatici *ibid.* — Tum sumitur Missa de Passione votiva *ibid.*

Parentes. Eorum obligatio in filios: amor I, 783; — filios alere debent in necessitate, etsi invitatis parentibus statum elegerunt 784. 785. — quid facere debeant circa educationem 786 sqq. — quomodo exemplo esse atque scandalum vitare 788. — quando in neglecto officio contrahant peccatum duplicis malitiae 795. — Eorum dissensus quomodo obstat matrimonio filiorum II,

671. 724. Dispositio de successione bonorum, seu divisio inter filios 1162. — Cavere debent, ne uni prae aliis facilius faveant 784. 1155.

Parochus. Ejus praecipuae obligationes II, 644 sqq. — Obligatio applicandi Missam pro populo 196; — ejus omissio supplenda *ibid.* — Si suis scandalo est, dupliciter peccat 310. — Parochi jura in unum collecta II, 647 *not.* — facultas dispensandi I, 167. — Ejus jurisdictio pro confess. II, 372. 376. 377; — quando ad examen revocari possit *ibid.*; — peculiarem curam in pueros, surdomutos, moribundos etc. exercere debet 477 sqq. 484. 646 sqq. — Parochus quoad matrimonium parochianorum: Cautio in sponsalibus solemnibus 660. — Si ante matrimonium sponsalia alia obijciuntur 672. — Qui parochus matrimonii causa adeundus sit 774—776; — ubique valide assistit *suorum* matrimoniis 776 — impediri nequit ab Episcopo, quominus valide deleget alium sacerdotem ut matrimonii testem 777. — quo modo assistere et consensum percipere debeat 778.

Participans. Quo sensu primarie damnum reparare debeat I, 1010; — aliquando ex gravi causa excusatur a peccato et ab onere restitutionis 1011.

Particulae consecrandae debent recenter esse coctae II, 132 v. Cf. **Fragmenta**, **Micae**.

Particularis lex generatim solos territorii incolas adstringit I, 141. Cf. **Pe-regrinus**.

Pascha. Paschalis Communio I, 1202 sqq. — Num exspiret praeceptum elapso tempore 1206. — Quomodo tempus computetur *ibid.* — Ejus neglectus num admittat parvitatem materiae *ibid.* — Non satisfit sacrilega Communionem *ibid.* et 131. — Longe severius urget quam praeceptum audiendae Missae 158. — S. Comm. sumenda in ecclesia parochiali 1206. Quis ab hac circumstantia dispenset *ibid.* — Generatim non sufficit pro Communionem ad lucrandum jubilaum praescripta II, 549. — Regularibus non licet die Paschatis S. Communionem in suis ecclesiis pro extraneis distribuere 136.

Pater. Paterna potestas. Quomodo constituitur et finiatur I, 887. — An pater debeat reparare damnum, quod filii sui aliis intulerunt 1014. 1134. — Irritatio votorum 461. Cf. **Parentes**.

Patientia. Notio I, 709. — Necessitas 711. — Opposita vitia 711.

Patrimonium ut titulus mensae pro sacris ordinibus II, 603.